

Research article

Journal of Innovative Healthcare Practices (JOINIHP) 6(3), 126-139, 2025

Received: 6-Nov-2025 Accepted: 26-Dec-2025

<https://doi.org/10.58770/joinihp.1818383>

Sağlıklı ve Sürdürülebilir Yaşam Tarzının Sürdürülebilir Tüketim Davranışı Üzerindeki Etkisi: Sağlığa Verilen Önemin Aracılık Rolü*

Hüdaverdi BİRCAN¹ , Mesut KARAMAN^{2**}

¹ İşletme Bölümü, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Türkiye.

² Lojistik Yönetimi Bölümü, Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İstanbul Galata Üniversitesi, Türkiye.

ÖZ

Bu araştırmada amaç, bireylerde sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkisinde sağlığa verilen önemin aracılık rolünün belirlenmesidir. Araştırma Yozgat ili Merkez ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 18 yaş üzeri 364 birey katılım sağlamıştır. Veriler “Kişisel Bilgi Formu”, “Sağlıklı ve Sürdürülebilir Yaşam Tarzı Ölçeği”, “Sürdürülebilir Tüketim Davranışı Ölçeği” ve “Sağlığa Verilen Önem Alt Ölçeği” ile toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 26 ve Process Macro 5.0 (Model 4) kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Pearson korelasyon analizi ve aracılık analizi için Process Macro 5.0 (Model 4) kullanılmıştır. Katılımcıların %56,9'u erkek, %62,9'u evli, %38,7'si 20-30 yaş aralığında, %51,9'u üniversite mezunudur. Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı puan ortalaması $3,64 \pm 0,53$; sürdürülebilir tüketim davranışı $3,67 \pm 0,84$ ve sağlığa verilen önem $3,65 \pm 0,90$ 'dır. Sağlık ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerinde doğrudan (β : ,389) ve dolaylı (β : ,172) etkisi anlamlı bulunmuştur. Bireylerde sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkisinde sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının anlamlı ve pozitif yönde etkisinin olduğu sağlığa verilen önemin aracılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmanın literature ve de gelecekteki yapılacak araştırmalara katkı sağlaacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı, Sürdürülebilir tüketim davranışı, Sağlığa verilen önem

* Çalışma, 26-27 Aralık 2024 tarihinde 14. İstanbul Bilimsel Araştırmalar Kongresi'nde sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

** Sorumlu Yazar E-posta: mesut.karaman@galata.edu.tr; mesut_karaman66@hotmail.com

Cite as: Bircan, H. & Karaman, M. (2025). Sağlıklı ve Sürdürülebilir Yaşam Tarzının Sürdürülebilir Tüketim Davranışı Üzerindeki Etkisi: Sağlığa Verilen Önemin Aracılık Rolü, *Journal of Innovative Healthcare Practices*, 6(3), 126-139. <https://doi.org/10.58770/joinihp.1818383>

The Effect of Healthy and Sustainable Lifestyle on Sustainable Consumption Behavior: The Mediating Role of Health Importance

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the mediating role of the importance given to health in the effect of a healthy and sustainable lifestyle on sustainable consumption behaviour in individuals. The study was conducted in the Central District of Yozgat Province. A total of 364 individuals aged 18 and over participated in the study. Data were collected using the 'Personal Information Form', 'Healthy and Sustainable Lifestyle Scale', 'Sustainable Consumption Behaviour Scale' and 'Importance of Health Subscale'. SPSS 26 and Process Macro 5.0 (Model 4) were used for data analysis. Descriptive statistics, Pearson correlation analysis, and mediation analysis using Process Macro 5.0 (Model 4) were employed in the data analysis. 56.9% of the individuals were male, 62.9% were married, 38.7% were aged 20-30, and 51.9% were university graduates. The mean scores for healthy and sustainable lifestyle were 3.64 ± 0.53 ; sustainable consumption behaviour was 3.67 ± 0.84 ; and importance given to health was 3.65 ± 0.90 . The direct (β : 0.389) and indirect (β : 0.172) effects of health and sustainable lifestyle on sustainable consumption behaviour were found to be significant. It was concluded that healthy and sustainable lifestyle has a significant and positive effect on sustainable consumption behaviour in individuals, mediated by the importance placed on health. This study is expected to contribute to the literature and future research.

Keywords: Lifestyle of health and sustainability, Sustainable consumption behavior, Importance given to health

1 Giriş

Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı (LOHAS), 1990'lı yılların başlarında Ray ve Anderson (2001) tarafından Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya atılmıştır. LOHAS, hem sağlık hem de çevre dostu özelliklere sahip ürünleri ve tüketicileri tanımlamak için kullanılmaktadır. Bu grup tüketicileri, diğerlerine göre çevreyi koruyan gıda ambalajlarını tercih etmektedirler (Matharu vd., 2020). LOHAS, küresel öneme sahip bir trend haline gelmiştir. LOHAS, iyi beslenmek, iyi uyumak, egzersiz yapmak, stresi yönetmek ve sosyal desteğe güvenmek anlamına gelen iyi ve sürekli bir sağlığa sahip olmayı gerektirir. Bu bakımdan sağlıklı yaşam tarzı, bireyin fiziksel, zihinsel ve sosyal iyilik haline katkıda bulunmak için edindiği davranışların düzenlenmesi (Tarhan, Tutgun-ünal & Ekinci, 2021; Ysla, Pareja & Porras, 2020) ve bu eylemlerin hastalıkları önlemeye, ömrü uzatmaya, yaşam kalitesini artırmaya ve yaşam beklentisini yükseltmeye yardımcı olacak şekilde alışkanlıklar edinme ve günlük faaliyetleri yapılandırma kararıdır (Benmarhnia vd., 2017; García-Salirrosas vd., 2025; Soykan & Şengül, 2021).

LOHAS, çevresel ve sosyal sürdürülebilirliği esas alan tutumsal, algısal ve davranışsal bir yaşam tarzıdır (Choi & Feinberg, 2021). Bu yaşam tarzına sahip olan bireylerin Doğal Pazarlama Enstitüsü'ne göre en az iki kat daha çevre dostu ambalajlar tercih ettiği bildirilmektedir (Szakály vd., 2017). LOHAS, sağlığın korunması ve hastalıkların korunması ile güçlü bir şekilde ilişkilidir (Kim & Kang, 2019) ve daha yüksek düzeyde yaşam tatmini ile ilişkilendirilmektedir (Martin-Maria vd., 2020). LOHAS, önlenemez sağlık sorunlarının riskini

azaltırken, bireyin yaşam kalitesini de arttırmaktadır (Kim & Kang, 2019). Bireysel sağlık ve yaşam kalitesinin yaklaşık olarak %60'ının yaşam tarzı ile ilgili olduğu belirtilmektedir (Yi, 2022).

LOHAS'ın temel bileşenleri arasında dengeli beslenme, fiziksel aktivite, etkili stres yönetimi, yeterli ve kaliteli uyku yer almaktadır. Bu unsurların entegre bir şekilde uygulanmasının birçok olumlu katkısının yanında depresyon, kaygı ve stres düzeylerini azaltırken aynı zamanda psikolojik iyi oluşlarını da desteklediği belirtilmiştir (Akarsu vd., 2025; De Lacerda vd., 2024; Ramdani vd., 2024). LOHAS günümüzde; seyahat (Urh, 2015), kişisel bakıma (Puhakka vd., 2021) ve ürün dünyasına kadar (Higuchi ve Avadi, 2015; Market LOHAS Lifestyle of Health and Sustainability, 2018; Pícha ve Navratil, 2019) yaşamın farklı yönlerinde uygulamaya geçildiği görülmüştür (Tam vd., 2021).

LOHAS terimi hem sağlıklı hem de çevre dostu özelliklere sahip ürünleri ve tüketicileri tanımlamak için kullanılmaktadır (NMI, 2008). LOHAS bireylerde sürdürülebilir mal ve hizmet tüketimini destekleyen tüketicilerin sağlık ve yaşam kalitesinde doğrudan bir iyileşme sağlamaktadır (Matharu vd., 2020). LOHAS, sağlığı ve yaşam kalitesini doğrudan artıran, sürdürülebilir mal ve hizmet tüketimini destekleyen tüketiciler tarafından ortaya çıkan bir pazar olarak gelişmektedir. LOHAS'ı benimseyen bireylerde çevreyi önemser, organik gıda ve enerji tasarruflu ev aletleri satın almalarından bu durum açıkça görülmektedir. LOHAS'ın sürdürülebilir tüketim davranışlarının önemli itici gücüdür (Cheng vd., 2019; Matharu vd., 2020).

Sürdürülebilir tüketim, terim olarak 1992 yılında Birleşmiş Milletler Çevresel Kalkınma Konferansı'nda "Sürdürülemez Ürün ve Tüketim Modellerinin Azaltılması" kapsamı dâhilinde yer aldığı söylenebilir. Sürdürülebilir tüketimin temel fikri, tüketicilerin daha sağlıklı ve daha iyi bir yaşam tarzını benimsemelerini teşvik etmek için daha iyi sürdürülebilir ürünler kullanmalarınıdır (Tussyadiah, 2016). Bir başka ifade ile sürdürülebilir tüketim fikri, çoğunlukla doğal kaynakların, yoğun endüstriyel sömürsü ve devam eden çevresel bozulmanın bir sonucu olarak küresel ekolojik sorunlara tepki olarak ortaya çıkmıştır. Sürdürülebilir tüketimdeki amaç çevrenin kalitesini korumak, muhafaza etmek ve gelecekte nesillerin ihtiyaçlarının karşılanmasına odaklanmaktadır. Kısa ve uzun vadeli hedefler, ekonomik ve çevresel sorunlar, sürdürülebilir tüketim kavramında iç içe geçmiştir (Kar & Harichandan, 2022; Quoquab & Mohammad, 2020).

Sürdürülebilir tüketim, yaşam kalitesini maddi yaşam standartlarının önünde değerlendirmektedir. Sürdürülebilir tüketimin benimsenmesi için bireylerin çevre üzerinde zararlı etkiler oluşturabilecek aşırı tüketimden kaçınmak için bilinçli çaba göstermelidir (Quoquab & Mohammad, 2020). Sürdürülebilir tüketimde, bir bölgede doğal olarak üretilenden daha fazla kaynak tüketilmez. Bununla birlikte bölgenin doğal olarak absorbe edileceğinden daha fazla atık/emisyon üretmez. Ayrıca çevresel sınırlar gözetilmektedir (Fischer vd., 2023). Sürdürülebilir tüketim, "maddi malların, enerjinin ve maddi olmayan hizmetlerin çevresel etkilerini en aza indirecek şekilde kullanılması, böylece insan ihtiyaçlarının yalnızca bugünün değil, gelecek nesillerin de karşılanmasına olanak sağlanmasıdır (Kar & Harichandan, 2022; Young vd., 2010).

Sürdürülebilir tüketimin kapsamı yalnızca ürünlerin temiz ve uygun bir şekilde tüketimi değil aynı zamanda bu tüketimin gerçekleştiği sosyo-psikolojik bağlamı da içermektedir. Sürdürülebilir Tüketim Teroisi (STT), kaynak kullanımının, israfın ve tüketimin azalmasını (sürdürülebilir tüketimin çeşitli yönleri) sürdürülebilir kalkınmanın ön koşulu olarak görmektedir (Yaqub vd., 2024). Bu teori, çeşitli disiplinlerden (pazarlama, sosyoloji, psikoloji ve ekonomi gibi) akademisyenler ve uygulayıcıların ortak çabalarıyla geliştirilmiştir. Bu teori, sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için bireylerden şirketlere ve toplumsal düzeylere kadar her düzeyde toplumsal ve çevresel kazanımları vurgulamak amacıyla, bireylerin sürdürülebilir ürün ve hizmetlerin kullanımını, tüketimini benimsemelerini ve yaygınlaştırmalarını sağlamak için ikna edici yöntemler araştırmak, anlamak ve tasarlamak amacıyla geliştirilmiştir (Connelly ve ark., 2011).

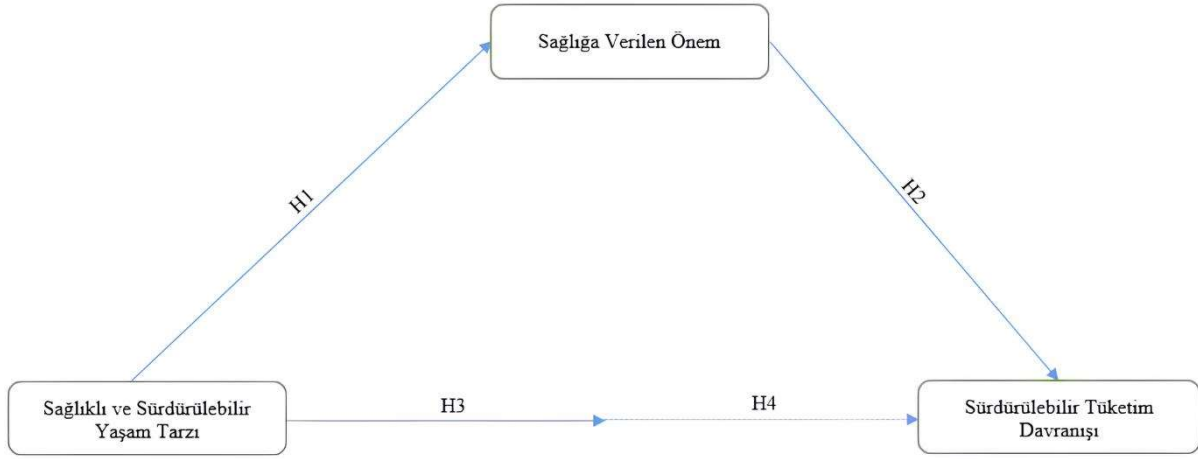
Sürdürülebilir tüketimi kapsayan önceki araştırmalar çoğunlukla literatür incelemesine dayalı çalışmalardır (de Oliveira vd., 2022; Geng & Maimaituerxun, 2022; Liu & 2017; Vargas-Merino vd., 2023). Son zamanlarda Ayar ve Gürbüz (2021), Jiang ve Pu (2022), Hasan (2024) gibi araştırmacılar, çeşitli bağlamlarda sürdürülebilir tüketim davranışlarının dinamiklerini açıklamak için STT'yi temel teori olarak kullanmaya başlamışlardır (Yaqub vd., 2024). Sürdürülebilir tüketime yönelik olumlu bir tutum, dünyanın daha sağlıklı olması ve toplumda refah, kapsayıcılık ve çoğulculuğun sağlanması için gerekli standartlara uygun olduğu düşünülen ürün ve hizmetlerin satın alınmasını ve kullanılmasını teşvik etmektedir (Parmentola vd., 2022; Yaqub vd., 2024).

LOHAS'ın sürdürülebilir tüketim üzerine etkisini belirten çalışmalar mevcuttur. (Karaca, 2018; Matharu vd., 2020; Yemez & Delice Akca, 2024). Literatürde yapılan çalışmalar her ne kadar az sayıda olsa da LOHAS ve sürdürülebilir tüketimin önemine dikkat çekilmiştir. Bu kapsamda çalışmanın yapılmasının gerekliliği önem arz etmektedir. Bir diğer önemli nedeni ise bu iki kavram arasında sağlığa verilen önemin aracılık rolüne dair uluslararası ve ulusal düzeyde mevcut bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu bakımdan araştırmanın bulgularıyla birlikte literatüre önemli düzeyde katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

2 Metodoloji

Araştırmanın Amacı: Bu çalışmada, sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim üzerinde sağlığa verilen önemin aracılık rolünün belirlenmesidir.

Araştırma Tasarımı ve Modeli: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan bu çalışmada Yozgat ili Merkez ilçesi dahilinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma modeli Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1: Araştırma Modeli

Araştırma hipotezleri;

H1: Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı sağlığa verilen önemi etkiler.

H2: Sağlığa verilen önem sürdürülebilir tüketim davranışını etkiler.

H3: Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı sürdürülebilir tüketim davranışını etkiler.

H4: Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerinde etkisinde sağlığa verilen önemin anlamlı bir şekilde aracılık rolü vardır.

Evren ve Örneklem: Araştırma Yozgat ili Merkez ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada bireylerin gönüllü olarak katılımını arttırmak adına kolayda örnekleme yöntemi ile 364 birey katılım sağlamıştır.

Veri Toplama Araçları:

Kişisel Bilgi Formu; Bireylerin cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim, çalıştığınız kurum tipi, sigara kullanımı ve kronik bir hastalığının olup olmadığının belirlenmesine yönelik ifadelere yer verilmiştir.

Sağlıklı ve Sürdürülebilir Yaşam Tarzı Ölçeği (LOHAS); Choi ve Feinberg (2021) tarafından geliştirilmiştir. Gökkaya (2024) tarafından ise Türkçe uyarlaması yapılmıştır. Ölçek 5'li Likert tipindedir. Ölçek; fiziksel uygunluk, zihinsel sağlık, duygusal sağlık, manevi sağlık, çevrecilik ve toplumsal bilinç alt boyutlarından oluşmaktadır. Gökkaya (2024) çalışmasında ölçek geneli Cronbach Alpha değeri 0,88'dir. Bu çalışma için ölçek geneli Cronbach Alpha değeri ,926'dır.

Sürdürülebilir Tüketim Davranışı Ölçeği; Doğan vd., (2015) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 5'li Likert tipindedir. Ölçek; Çevre Duyarlılığı, İhtiyaç Dışı Satın Alma, Tasarruf ve Yeniden Kullanılabilirlik alt boyutlarından oluşmaktadır. Doğan vd., (2015) çalışmasında ölçek alt boyutları Cronbach Alpha değeri 0,74 ile 0,78'dir. Bu çalışmada ölçek geneli Cronbach Alpha değeri 0,913'dür.

Üniversite Öğrencilerinde Sağlıklı Yaşam Becerileri Ölçeği; Genç ve Karaman (2019)'nın geliştirdiği ölçek toplamda 21 madde ve 4 alt boyuttan (sağlığa verilen önem, sağlıklı beslenme, sağlıklıla ilgili kaynaklara ulaşma ve sağlık önceliği) oluşmaktadır. Bu çalışma için sağlığa verilen önem alt boyutu alınmıştır. Ölçek Likert tipinde olup ölçek puanlaması “1-Hiç Katılmıyorum ile 4-Kesinlikle Katılıyorum” arasındadır. Ölçekten alınan puanlar arttıkça sağlıklı yaşamın arttığı yönünde yorumlanmaktadır. Genç ve Karaman (2019) çalışmasında sağlığa verilen önem alt boyutu 0,80'dir. Bu çalışma için ölçek geneli Cronbach Alpha değeri 0,976'dır.

Verilerin Toplanması ve Etik Hususlar: Araştırma öncesinde bir devlet üniversitesinden etik kurul onayı alınmıştır (Sayı: E-99711239-050.04-481737; Tarih: 17.10.2024). Veriler gönüllülük esas alınarak araştırmaya katılmayı 364 bireyden çevrimiçi olarak toplanmıştır. Anketin ilk sayfasında araştırmanın amaç ve kapsamı belirtilmiştir ve anketi 364 birey eksiksiz doldürmüştür. Anketin doldürülmesi maksimum 10 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi: Veriler SPSS 26 ve Process Macro 5.0 (Model 4) kullanılarak % 95 güven aralığında değerlendirilmiştir. Araştırmada kullanılacak analiz yöntemlerinin belirlenmesinde normal dağılım şartı dikkate alınmıştır. Ölçek değişkenlerinin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında değer aldıkları görülmüştür (Tabachnick & Fidell, 2019). Verilerin analizinde tanımlayıcı testler, Pearson korelasyon analizi ve araştırma hipotezlerinin test edilmesinde Process Macro 5.0 (Model 4) tercih edilmiştir. Sonuçlar bootstrapping (5000) kapsamında değerlendirilmiştir. İstatistiksel sonuçlar değerlendirilirken güven aralığı sıfır içermemiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

3 Bulgular

Bireylerin sosyo-demografik özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Sosyo-demografik özellikler

Sosyo-demografik özellikler	N	%	
Cinsiyet	Kadın	157	43,1
	Erkek	207	56,9
Medeni durum	Evli	229	62,9
	Bekâr	135	37,1
Yaş	20-30 yaş	141	38,7
	31-40 yaş	135	37,1
	41 ve üzeri	88	24,2
Eğitim	Lise	78	21,4
	Üniversite	189	51,9
	Yüksek Lisans	66	18,1
	Doktora	31	8,5
Çalıştığınız kurum tipi	Kamu	270	74,2
	Özel	55	15,1
	Çalışmıyor	39	10,7
Sigara kullanımı	Evet	75	20,6
	Hayır	289	79,4
Kronik bir hastalığınız var mı?	Evet	57	15,7
	Hayır	307	84,3

Bireylerin %56,9'u erkek, %62,9'u evli, %38,7'si 20-30 yaş aralığında, %51,9'u üniversite mezunu, %74,2'sinin kamu kurumunda çalıştığı, %79,4'ünün sigara kullanmadığı ve %84,3'ünün kronik bir hastalığının olmadığı saptanmıştır (Tablo 1).

Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı, sürdürülebilir tüketim ve sağlığa verilen öneme yönelik tanımlayıcı istatistikler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Tanımlayıcı istatistikler

Değişkenler	Min-Max	$\bar{x}\pm ss$	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach Alpha
Sağlıklı ve Sürdürülebilir Yaşam Tarzı	1-5	3,64±0,53	,331	,193	,926
Fiziksel Uygunluk	1-5	3,60±0,75	-,224	-,179	,805
Zihinsel Sağlık	1-5	3,41±0,88	-,267	-,383	,837
Duygusal Sağlık	1-5	3,52±0,81	-,509	,467	,815
Manevi Sağlık	1-5	3,76±0,74	-,002	-,891	,730
Çevrecilik	1-5	3,67±0,55	,373	,272	,884
Toplumsal Bilinç	1-5	3,89±0,58	,108	-,102	,781
Sürdürülebilir Tüketim Davranışı	1-5	3,67±0,84	,184	-1,026	,913
Çevre Duyarlılığı	1-5	3,23±1,15	,103	-,940	,839
İhtiyaç Dışı Satın Alma	1-5	3,52±1,01	-,175	-,663	,784
Tasarruf	1-5	3,74±1,02	-,523	-,186	,912
Yeniden Kullanılabilirlik	1-5	4,20±0,74	-,552	-,690	,807
Sağlığa Verilen Önem	1-4	3,69±0,89	,696	-1,404	,976

Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı ölçek geneli 3,64±0,53; Fiziksel uygunluk 3,60±0,75; zihinsel sağlık 3,41±0,88; duygusal sağlık 3,52±0,81; manevi sağlık 3,76±0,74; çevrecilik 3,67±0,55 ve toplumsal bilinç 3,89±0,58'dir. Sürdürülebilir tüketim davranışı ölçek geneli 3,67±0,84; Çevre duyarlılığı 3,23±1,15; ihtiyaç dışı satın alma 3,52±1,01; tasarruf 3,74±1,02 ve yeniden kullanılabilirlik 4,20±0,74'dür. Sağlığa verilen önem 3,65±0,90'dır (Tablo 2).

Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı, sürdürülebilir tüketim davranışı ve sağlığa verilen önem arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarına Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3: Pearson korelasyon analizi sonuçları

Değişkenler		Sürdürülebilir Tüketim Davranışı	Çevre Duyarlılığı	İhtiyaç Dışı Satın Alma	Tasarruf	Yeniden Kullanılabilirlik	Sağlığa Verilen Önem
Sağlıklı ve Sürdürülebilir Yaşam Tarzı	r	,561**	,502**	,522**	,466**	,428**	,516**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Fiziksel Uygunluk	r	,330**	,193**	,318**	,276**	,394**	,317**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Zihinsel Sağlık	r	,425**	,434**	,426**	,326**	,233**	,404**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Duyusal Sağlık	r	,443**	,420**	,402**	,377**	,303**	,361**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Manevi Sağlık	r	,438**	,453**	,365**	,372**	,287**	,422**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Çevrecilik	r	,413**	,378**	,375**	,318**	,349**	,461**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Toplumsal Bilinç	r	,425**	,310**	,411**	,390**	,360**	,320**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Sağlığa Verilen Önem	r	,535**	,583**	,473**	,372**	,377**	1
	p	,000	,000	,000	,000	,000	

**p<0,01

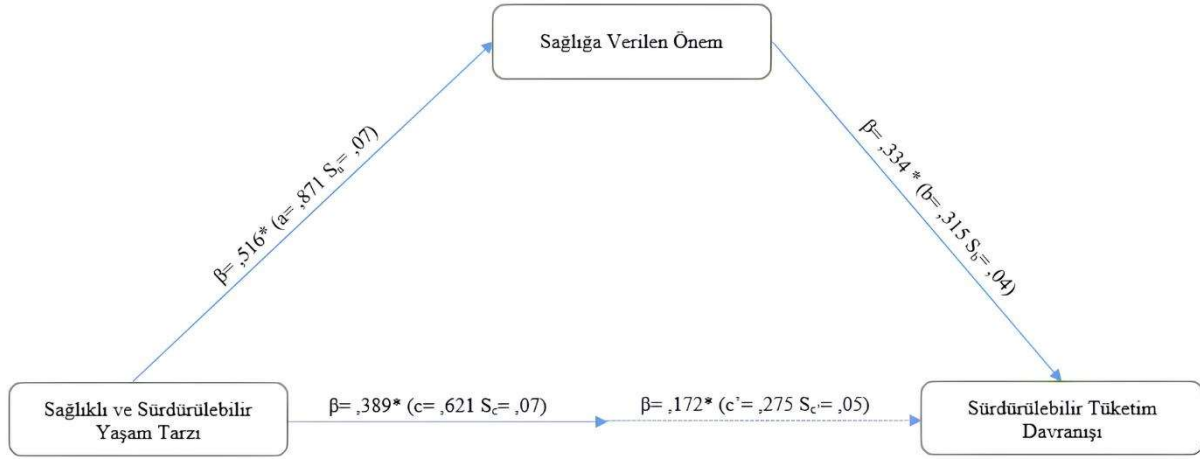
Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı ile sürdürülebilir tüketim davranışı (r: ,561) ve sağlığa verilen önem arasında (r: ,516) anlamlı ve pozitif yönde bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir (Tablo 3). Sürdürülebilir tüketim davranışı ile sağlığa verilen önem arasında (r: ,535) anlamlı ve pozitif yönde bir ilişkinin olduğu saptanmıştır (Tablo 3).

Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkisinde sağlığa verilen önemin aracılık rolünü belirlemeye yönelik yapılan Process Macro 5.0 (Model 4) ile yapılan analiz sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Aracılık analizi sonuçları

Doğrudan etki	SC	USC	Std Hata	T	P	R ²	%95 Güven Aralığı		
							Alt sınır	Üst Sınır	
SSYT → SVÖ	,516	,871	,076	11,474	,000	,266	,722	1,021	
SSYT → STD	,389	,621	,076	8,148	,000	,396	,471	,771	
SVÖ → STD	,334	,315	,045	6,994	,000		,227	,404	
Dolaylı Etki									
SSYT → STD	,172	,275	,050				,178	,372	
Toplam etki									
SSYT → STD	,561	,896	,069	12,906	,000	,315	,759	1,033	

P<0,001; SC: Standardize Edilmiş Katsayılar; USC: Standardize Edilmemiş Katsayılar; SSYT: Sağlıklı ve Sürdürülebilir Yaşam Tarzı; STD: Sürdürülebilir Tüketim Davranışı; SVÖ: Sağlığa Verilen Önem

Şekil 2: Araştırma Modeli Görsel Sonuçları

Doğrudan etkiler incelendiğinde; sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sağlığa verilen önem üzerinde (β : ,531) anlamlı ve pozitif yönde etkisinin olduğu ve açıklanan varyans değerinin (R^2) ,266 olduğu belirlenmiştir. Sürdürülebilir tüketim davranışı üzerinde sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının (β : ,389) ve sağlığa verilen önemin (β : ,334) anlamlı ve pozitif yönde etkisinin olduğu ve açıklanan varyans değerinin (R^2) ,396 olduğu saptanmıştır.

Dolaylı etkide; sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerinde anlamlı ve pozitif yönde etkisinin (β : ,172) olduğu ortaya çıkmıştır. Tüm veriler doğrultusunda sağlık ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerinde doğrudan (β : ,389) ve dolaylı (β : ,172) etkisi anlamlı bulunduğu ve sağlığa verilen önemin modele dahil edilmesiyle kısmi aracılık gösterdiği belirlenmiştir (Tablo 4; Şekil 2).

4 Tartışma

Bu çalışmada sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı, sürdürülebilir tüketim ve sağlığa verilen önem incelenmiştir. Bu bağlamda sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim üzerindeki etkisi ve sağlığa verilen önemin bu iki kavram üzerinde aracılık rolüne değinilmiştir. Bireylerin sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı, sürdürülebilir tüketim ve sağlığa verilen önem düzeylerinin belirlenmesinde öncelikle puan ortalamalarına bakılmıştır. Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı, sürdürülebilir tüketim ve sağlığa verilen önemin araştırma dâhilindeki bireylerde yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Elde edilen puan ortalaması her ne kadar yüksek düzeyde olsa da iyileştirmenin bir üst sınırının bulunmadığı dikkate alınarak bu seviyenin yükseltilmesi gerektiği söylenebilir.

Tüketiciler, sürdürülebilir tüketimde kendi seçtikleri değerlere yüksek düzeyde bağlı ve bilinçli olurlarsa ve tüketim motivasyonları alışveriş sırasında aynı şekilde devam ederse bu yeni tip tüketici sürdürülebilir yaşam tarzını benimseyen tüketici olarak kabul edilebilir (Szakály vd., 2017). Buradan hareketle sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı ile sürdürülebilir tüketim arasındaki pozitif yönlü ilişki araştırma da elde edilen önemli bulgular arasında olup literatürde destelendiği söylenebilir.

Çalışmanın ilk hipotezinde (H1) sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sağlığa verilen önemi anlamlı bir şekilde etkilediği yönünde belirtilmiş olup çalışma bulguları neticesinde desteklenmiştir. Doğal Pazarlama Enstitüsü tarafından yürütülen bir araştırmada bu yaşam tarzına sahip bireylerde diğer tüketicilere göre en az iki kat daha fazla çevre dostu ambalajlı gıdalar satın aldığı (NMI, 2008), yine yapılan çalışmalarda düzenli olarak organik ürünler satın aldıkları bildirilmiştir (Higuchi, & Dávalos, 2016; Szakály vd., 2017). Bu da bireylerin sağlığa verilen önemini ortaya koymakta olup çalışma bulgusunu desteklediği yönünde söylenebilir.

Araştırmanın ikinci hipotezi (H2) sağlığa verilerin önemin sürdürülebilir tüketimi anlamlı ve pozitif yönde etkilediği yönündedir ve kabul edilmiştir. Aşırı kilo, obezite ve ilgili hastalıkların önüne geçmek için sağlıklı ürünlerin tüketimi teşvik edilmektedir (Trabzon, Ilhan, Sert & Sarıdas, 2023; García-Salirrosas vd., 2024; Pop vd., 2021). Bu da sağlığa verilen önemi ortaya koymakta olup araştırma bulgusunu desteklemektedir. Sağlıklı gıda kullanımında çevre dostu ambalajlı ürünler ve düşük kalorili besinler sağlıklı bir yaşamı sağlama noktasında tüketiciler tarafından önem kazanmaktadır (Miquel Vidal & Castellano-Tejedor, 2022). Sağlıklı ürünlere her geçen gün önem verilmesi bireyin yaşam tarzındaki dengesizlikleri öğrendiğinde her seferinde artmakta ve ivme kazanmaktadır. Bu da sürdürülebilir tüketimi gündeme getirmektedir (García-Salirrosas vd., 2025).

Araştırmanın üçüncü hipotezi (H3) sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketimi anlamlı bir şekilde etkilediğidir. Bu doğrultuda araştırma bulguları neticesinde H3 hipotezi kabul edilmiştir. Bireylerin sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzlarını yönlendirme noktasında sürdürülebilir tüketimin önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Literatürde yapılan araştırmalarda çalışma bulgusu desteklenmiştir (Häyrinen vd., 2016; Ateş, 2022). Yemez ve Delice Akca (2024)'nin yapmış oldukları araştırmada 470 tüketici üzerinde sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketimi anlamlı ve pozitif yönde etkilediği yönünde bildirilmiştir.

Araştırmanın son hipotezi (H4) sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim üzerindeki etkisinde sağlığa verilen önemin aracılık rolünün olduğu yönünde olup araştırma bulguları neticesinde kabul edilmiştir. Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde; bu kavramlar arasında sağlığa verilen önemin aracılık rolüne dair bir çalışmanın olmadığı söylenebilir. Bu bağlamda sürdürülebilir bir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim üzerinde sağlığa verilen önemi ortaya koyma noktasında araştırma sonuçları dikkat çekicidir. Bireylerin kaliteli bir yaşam sürmesi, mevcut kaynakları gelecek kuşaklara da bırakabilmesi ve bunu yaparken de doğal kaynakların ve sağlığa zarar veren maddelerin tüketimini en aza indirmeyi esas almaktadır (Eren & Şengün, 2022). Bu doğrultuda kavramlar arasındaki ilişkinin öneminin ortaya konulduğu ifade edilebilir.

Karaca (2018) çalışmasında yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim üzerinde etkisinin olduğu bildirilmiştir. Zakaria vd., (2019) çalışmasında, sürdürülebilir tüketim tutumunun, sürdürülebilir yaşam tarzı algısı ile sürdürülebilir tüketim uygulamaları arasındaki ilişkinin kısmi bir aracısı olduğunu göstermiştir. Matharu vd., (2020) çalışmasında bireylerde sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışını anlamlı ve pozitif yönde etkilediği belirlenmiştir.

5 Sonuçlar

Bu çalışmada sonuç olarak; bireylerde sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim ve sağlığa verilen önem üzerinde önemli bir rolü ortaya konulmuştur. Sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı, sürdürülebilir tüketim ve sağlığa verilen önem arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır. Sürdürülebilir tüketim sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam tarzı ve sağlığa verilen önemi olumlu yönde etkilemektedir. Araştırmanın bir diğer önemli sonucu da bireylerde ilgili kavramların yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Günümüzde teknolojik gelişmeler ve içinde bulunduğumuz bilgi çağı dikkate alındığında bireylerin bu konularda farkındalıklarının yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Sürdürülebilir bir yaşam tarzı sağlanması noktasında bilgilendirici etkinlikler, tanıtıcı faaliyetler ve konunun hayati önemine dikkat çekilebilir. Her ne kadar örneklem grubunda bu konular da bireylerin farkındalıklarının yüksek düzeyde olduğu görülse de iyileştirme çalışmalarında bir üst sınır bulunmamaktadır. Bu da sürekliliğin sağlanması ve farkındalığın artırılması açısından bireylerde sürdürülebilir tüketimi arttırmaya yönelik faaliyetlere devam edilmelidir. Bir diğer önemli nokta ise gelecekte topluma yön verecek olan üniversite öğrencileri başta olmak üzere her eğitim kademesinde bu konulara yönelik bilgilendirici faaliyetler, dersler arasında bilgilendirmeler veya küresel düzeyde sürdürülebilir tüketime yönelik değerlendirmeler açısından düzenlemeler yapılarak öğrenciler bilgilendirilmelidir.

6 Beyanname

6.1 Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın güçlü yanlarının yanı sıra birtakım sınırlılıkları vardır. Bu çalışmanın sonuçları bu örneklem için geçerlidir. Bu bağlamda farklı il ve ilçelerde çalışmanın yapılması ve sonuçların karşılaştırılması söylenebilir. Çalışmada bir diğer sınırlılık ise çalışma tarihleri içerisinde ulaşılan bireyler ile sınırlıdır. Ayrıca veriler anket ile toplandığı için anlık bilgi sağlamaktadır. Çalışmanın kavramsal yönü ve bulguları ile birlikte literatüre katkı sağlaması gelecekteki çalışmalara bir rehber olacağı düşünülmektedir.

6.2 Teşekkür

Bu çalışma için, yazarlar dışında katkı yapan kişi veya kurum bulunmamaktadır.

6.3 Finansman Kaynağı

Bu çalışma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

6.4 Çıkar Çatışması

Bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

6.5 Yazarların Katkıları

1. Yazar Hüdaverdi BİRCAN: Araştırma hipotezinin oluşturulması, Süreçlerin takip edilmesi, Sonuçlara ulaşmak için gereç ve yöntemlerin planlanması, Analizlerin yapılması, Verilerin düzenlenmesi ve kontrolü, Sorumluluk alınması ve sonuçların yorumlanmasına katkı sağlamıştır.

2. Mesut KARAMAN: Araştırma için fikir oluşturulması, bulguların mantıklı açıklanması, analiz edilmesi ve sunumu için sorumluluk almak, araştırma sırasında literatür taraması ile ilgili sorumluluk alınması, makaleyi teslim etmeden önce makalenin genel hatlarıyla kontrol edilmesi, dergi süreçlerinin yönetilmesi ve yayınlanma süreçlerinin takip edilmesi katkısı sağlamıştır.

7 İnsan ve Hayvanlarla İlgili Çalışma

7.1 Etik Onay

Bu araştırmanın yürütülmesi için alınmış olan etik kurul onayı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu'ndan :E-99711239-050.04-481737 sayılı ve 17.10.2024 tarihli etik kurul onayı alınmıştır.

7.2 Bilgilendirilmiş Onam

Çalışma için tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Tüm katılımcılardan çalışmaya katılmayı kabul ettiklerine dair anketin ilk sayfasında onay sekmesi yer almıştır. Ankete katılmayı kabul edenlerde anket linki aktif edilmiştir.

Kaynakça

- Akarsu, M., İlbak, İ., Çavuşoğlu, Z., Pavlović, R., Vulpe, A. M., Şlicaru, A. C., ... & Alexe, C. I. (2025, July). The relationship between a sustainable healthy lifestyle and depression, stress, and anxiety: A structural model on the mediating role of physical literacy. In *Healthcare* (Vol. 13, No. 14, p. 1646). MDPI.
- Ateş, A. (2022). Yaşam tarzlarına bağlı olarak alışveriş tercihlerinin sürdürülebilir tüketime etkisi: Üniversite öğrencileri bir inceleme. <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.62047> *Journal of History School*, 59, 2181-2210.
- Ayar, I., & Gürbüz, A. (2021). Sustainable consumption intentions of consumers in Turkey: A research within the theory of planned behavior. *Sage Open*, 11(3), 1-16.
- Benmarhnia, T., Dionne, P. A., Tchouaket, É., Fansi, A. K., & Brousselle, A. (2017). Investing in a healthy lifestyle strategy: is it worth it?. *International journal of public health*, 62(1), 3-13.
- Cheng, C. C., Chang, Y. Y., Tsai, M. C., Chen, C. T., & Tseng, Y. C. (2019). An evaluation instrument and strategy implications of service attributes in LOHAS restaurants. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 31(1), 194-216.
- Choi, S., & Feinberg, R. A. (2021). The LOHAS (lifestyle of health and sustainability) scale development and validation. *Sustainability*, 13(4), 1-17.
- Connelly, B. L., Ketchen Jr, D. J., & Slater, S. F. (2011). Toward a "theoretical toolbox" for sustainability research in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 39(1), 86-100.
- De Lacerda, D. A., Vale, M. E. M. D., de Oliveira, A. V. L., Celeste, H. E., Cruz, K. R. F., Miranda, J. L. F., ... & Lira, M. D. S. (2024). The influence of physical activity on mental health: A systematic review. *Rev. Cient Sist*, 14, 283-285.
- de Oliveira, U.R., Gomes, T.S.M., de Oliveira, G.G., de Abreu, J.C.A., Oliveira, M.A., da Silva César, A., Aprigliano Fernandes, V., 2022. Systematic literature review on sustainable consumption from the perspective of companies, People and public policies. *Sustainability* 14 (21), 13771
- Eren, Y., & Şengün, H. İ. (2022). Sürdürülebilir tüketim kavramı üzerine bibliyometrik bir çalışma. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (Van YYÜ 40. YIL Özel Sayısı), 78-93.
- Fischer, M., Foord, D., Frecè, J., Hillebrand, K., Kissling-Näf, I., Meili, R., ... & Stucki, T. (2023). Sustainable consumption. In *Sustainable Business: Managing the Challenges of the 21st Century* (pp. 105-116). Cham: Springer International Publishing.
- García-Salirrosas, E. E., Escobar-Farfán, M., Veas-González, I., Esponda-Perez, J. A., Gallardo-Canales, R., Ruiz-Andia, R., ... & Zabalaga-Davila, R. F. (2024). Purchase intention of healthy foods: the determinant role of brand image in the market of a developing country. *Foods*, 13(20), 3242.

- García-Salirrosas, E. E., Esponda-Perez, J. A., Millones-Liza, D. Y., Haro-Zea, K. L., Moreno-Barrera, L. A., Ezcurra-Zavaleta, G. A., ... & Escobar-Farfan, M. (2025). The Influence of Healthy Lifestyle on Willingness to Consume Healthy Food Brands: A Perceived Value Perspective. *Foods*, 14(2), 1-20.
- Geng, Y., & Maimaituerxun, M. (2022). Research progress of green marketing in sustainable consumption based on CiteSpace analysis. *Sage Open*, 12(3), 1-19.
- Hasan, A. A. T. (2024). Theory of sustainable consumption behavior (TSCB) to predict renewable energy consumption behavior: a case of eco-tourism visitors of Bangladesh. *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 35(1), 101-118.
- Häyrinen, L., Mattila, O., Berghäll, S., & Toppinen, A. (2016). Lifestyle of health and sustainability of forest owners as an indicator of multiple use of forests. *Forest Policy and Economics*, 67, 10–19.
- Higuchi, A., & Avadi, A. (2015). Organic purchasing factors and consumer classification through their preferences in the metropolitan area of Lima, Peru. *Agronomía Colombiana*, 33(2), 271-279.
- Higuchi, A., & Dávalos, J. (2016). Unveiling Peruvian organic consumers demand for organics: A latent class approach. *Ciencia e investigación agraria: revista latinoamericana de ciencias de la agricultura*, 43(3), 408-417.
- Jiang, S., & Pu, R. (2022). An empirical investigation on sustainable consumption behaviors in the online Education industry: perspectives from Chinese college student. *International Journal of Entrepreneurship*, 26, 1-17.
- Kar, S. K., & Harichandan, S. (2022). Green marketing innovation and sustainable consumption: A bibliometric analysis. *Journal of Cleaner Production*, 361, 1-14.
- Karaca, Ş. (2018). Yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir çalışma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 403-425.
- Kim, C. H., & Kang, K. A. (2019). The validity and reliability of the Healthy Lifestyle Screening Tool. *Physical Therapy Rehabilitation Science*, 8(2), 99-110.
- Liu, Y., Qu, Y., Lei, Z., & Jia, H. (2017). Understanding the evolution of sustainable consumption research. *Sustainable Development*, 25(5), 414-430.
- Market LOHAS Lifestyle of Health and Sustainability. Last Modified (2018). <https://www.marketSASYAT.com/2018-health--natural-consumer-study.html>
- Martin-Maria, N., Caballero, F. F., Moreno-Agostino, D., Olaya, B., Haro, J. M., Ayuso-Mateos, J. L., & Miret, M. (2020). Relationship between subjective well-being and healthy lifestyle behaviours in older adults: A longitudinal study. *Aging & Mental Health*, 24(4), 611–619.
- Matharu, M., Jain, R., & Kamboj, S. (2020). Understanding the impact of lifestyle on sustainable consumption behavior: a sharing economy perspective. *Management of environmental quality: An international Journal*, 32(1), 20-40.
- Miquel Vidal, M., & Castellano-Tejedor, C. (2022). Identification of marketing strategies influencing consumers' perception of healthy food products and triggering purchasing decisions. *Businesses*, 2(4), 410-422.
- Natural Marketing Institute (NMI) (2008). Understanding the LOHAS Market™; Report, Natural Marketing Institute, Harleysville, PA.
- Parmentola, A., Petrillo, A., Tutore, I., & De Felice, F. (2022). Is blockchain able to enhance environmental sustainability? A systematic review and research agenda from the perspective of Sustainable Development Goals (SDGs). *Business Strategy and the Environment*, 31(1), 194-217.
- Pícha, K., & Navrátil, J. (2019). The factors of Lifestyle of Health and Sustainability influencing pro-environmental buying behaviour. *Journal of cleaner production*, 234, 233- 241.
- Pop, L. M., Iorga, M., Muraru, I. D., & Petrariu, F. D. (2021). Assessment of dietary habits, physical activity and lifestyle in medical university students. *Sustainability*, 13(6), 1-16.
- Puhakka, R., Haskins, A. H., Jauho, M., Grönroos, M., & Sinkkonen, A. (2021). Factors affecting young adults' willingness to try novel health-enhancing nature-based products. *Journal of International Consumer Marketing*, 33(5), 595-612.
- Quoquab, F., & Mohammad, J. (2020). A review of sustainable consumption (2000 to 2020): What we know and what we need to know. *Journal of Global Marketing*, 33(5), 305-334.

- Ramdani, R. F., Herlambang, A. D., Falhadi, M. M., Fadilah, M. Z., Turnip, C. E. L., & Mulyana, A. (2024). Membangun kesejahteraan pikiran untuk kesehatan mental melalui gaya hidup sehat dan olahraga. *Indo-MathEdu Intellectuals Journal*, 5(3), 2928-2936.
- Ray, P. and Anderson, S.R. (2001), *The Cultural Creatives: How 50 Million People Are Changing the World*, Broadway Books, New York.
- Soykan, H., & Şengül, H. (2021). Sağlık Okuryazarlığının Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarıyla İlişkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(4), 691-704.
- Szakály, Z., Popp, J., Kontor, E., Kovács, S., Pető, K., & Jasák, H. (2017). Attitudes of the lifestyle of health and sustainability segment in Hungary. *Sustainability*, 9(10), 1-16.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2019). *Using multivariate statistics* (7th ed.). Allyn ve Bacon/Pearson Education.
- Tam, F. Y., Lung, J. W., Silva, J. D., Lam, M. H., Ng, P. I., & Lok, K. M. (2021). A Study of Chinese Consumers towards Lifestyles of Health and Sustainability. *Economics and Business Quarterly Reviews*, 4(3), 144-151.
- Tarhan, N., Tutgun-ünal, A., & Ekinçi, Y. (2021). Yeni kuşak hastalığı siberkondri: Yeni medya çağında kuşakların siberkondri düzeyleri ile sağlık okuryazarlığı ilişkisi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(37), 4253-4297.
- Trabzon, S., İlhan, P., Sert, H., & Sarıdas, A. (2023). Public interest in healthy lifestyle changes before and during the COVID-19 pandemic: Google Trends analysis. *Information Research an international electronic journal*, 28(2), 70-85.
- Tussyadiah, I. P. (2016, January). Strategic self-presentation in the sharing economy: Implications for host branding. In *Information and Communication Technologies in Tourism 2016: Proceedings of the International Conference in Bilbao, Spain, February 2-5, 2016* (pp. 695-708). Cham: Springer International Publishing.
- Urh, B. (2015). Lifestyle of Health and sustainability-the importance of health consciousness impact on LOHAS market growth in ecotourism. *Quaestus*, (6), 167-177.
- Vargas-Merino, J. A., Rios-Lama, C. A., & Panez-Bendezu, M. H. (2023). Sustainable consumption: conceptualization and characterization of the complexity of “being” a sustainable consumer—a systematic review of the scientific literature. *Sustainability*, 15(10), 8401.
- Yaqub, M. Z., Yaqub, R. M. S., Khan, S. Y., & Murad, M. (2024). How does the government's sustainable consumption policy enkindle sustainable consumption behaviors in the consumer public?. *Cleaner and Responsible Consumption*, 13, 1-13.
- Yemez, İ., & Akca, T. D. (2024). Yaşam tarzının sürdürülebilir ürün satın alma niyeti ve sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Alanya Akademik Bakış*, 8(1), 282-299.
- Yi, Z. (2022). Healthy Lifestyle of the Present-Day Consumers: A Review. *International Journal of Innovation and Business Strategy (IJIBS)*, 17(2), 75-92.
- Young, W., Hwang, K., McDonald, S., & Oates, C. J. (2010). Sustainable consumption: green consumer behaviour when purchasing products. *Sustainable development*, 18(1), 20-31.
- Ysla, R., Pareja, M., & Porrás, J. (2020). Estilo de vida y su impacto en la situación de salud general y bucal del adulto mayor de la Casa del adulto mayor de Chorrillos. *Kiru*, 17(4), 201-208.
- Zakaria, N. F., Rahim, H. A., Paim, L., & Zakaria, N. F. (2019). The mediating effect of sustainable consumption attitude on association between perception of sustainable lifestyle and sustainable consumption practice. *Asian Social Science*, 15(2), 100-115.

© 2020 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)